

Portretrechten in licentie geven: 'safety first' op fiscaal gebied?

De activiteiten van creatieve belastingplichtigen, zoals artiesten, sporters, ontwerpers, auteurs, ... beslaan vaak meerdere domeinen. Het gaat dan snel over (zowel) prestaties gelinkt aan optredens in binnen- en buitenland, (als) promotionele activiteiten, auteursrechten en naburige rechten die al dan niet een link hebben met optredens of promotionele activiteiten, ... Wat zei het hof van beroep te Luik in die context over de fiscale behandeling van een overdracht van portretrechten aan een vennootschap?

De feiten

Een actrice richt een (Belgische) vennootschap op die zich bezighoudt met onder meer de creatie en promotie van artistieke, literaire en audiovisuele werken, alsook met het ontwerpen van musicals, films, cd's, ... De actrice oefent haar activiteit als actrice – schijnbaar in eigen naam – voornamelijk uit in Frankrijk.

Kort na de oprichting, sluit de vennootschap een publiciteitsovereenkomst met een Franse producent van schoonheidsproducten, waarin het gebruik van het portret van de actrice geregeld wordt. De Belgische vennootschap betaalt aan de actrice een voorschot van € 200.000 als tegenprestatie voor de concessie van haar portretrechten en houdt daarop roerende voorheffing in. Daarnaast huurde ze de actrice ook in voor een drietal draaidagen en betaalde daarvoor een bezoldiging van € 30.000.

Stelling van de fiscale Administratie

De Administratie is van oordeel dat de roerende inkomsten die uit de concessie van het portretrecht voortvloeien, als beroepsinkomsten geherkwalificeerd moeten worden omdat ze duidelijk verbonden zijn met de beroepswerkzaamheid van de actrice. Het bezwaarschrift van de actrice wordt afgewezen.

Hof van beroep

Nadat de rechtbank de Administratie gelijk had gegeven, komt de zaak voor het hof van beroep te Luik. Het hof erkent dat portretrechten principieel te beschouwen zijn als roerend actief en dat de inkomsten daaruit dus ook als roerend inkomen kwalificeren. Daarnaast citeert het hof artikel 37 WIB 92: "Onverminderd de toepassing van de voorheffingen, worden inkomsten van onroerende goederen en van roerende goederen en kapitalen als beroepsinkomsten aangemerkt wanneer die goederen en kapitalen worden gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid van de verkrijger van de inkomsten".

Beroepswerkzaamheid?

Vervolgens stelt het hof dat het enkele feit dat de actrice het beheer van haar portretrecht aan een vennootschap heeft toevertrouwd, niet ipso facto tot gevolg heeft dat dit portretrecht niet meer in het kader van haar beroepswerkzaamheid van de comédienne gebruikt wordt. Volgens het hof is het aan de portretrechten verbonden patrimoniale aspect, gelet op de aard en de activiteiten, van bijzonder belang en intrinsiek verbonden met de werkzaamheden van de actrice. De portretrechten vormen voor de artieste dan ook een werkinstrument en een productiemiddel in die zin dat deze een essentieel bestanddeel vormen bij de uitoefening van haar beroepswerkzaamheden. Hoewel de portretrechten aan een vennootschap zijn overgedragen, heeft de belastingplichtige uiteindelijk nog steeds de controle over deze rechten behouden,

aangezien haar toestemming noodzakelijk is voor de aanwending door de vennootschap.

De portretrechten zijn 'niet alleen maar' een product van haar beroepswerkzaamheid als actrice, maar een wezenlijk bestanddeel gebruikt voor de uitoefening van de beroepswerkzaamheid van de belastingplichtige. Het hof besluit dat het portretrecht van de belastingplichtige, wat het patrimoniale luik betreft, beschouwd moet worden als een goed dat in het kader van haar beroepsactiviteit gebruikt wordt, waardoor in lijn met artikel 37 WIB 92 terecht besloten kon worden dat de inkomsten uit de concessie beroepsinkomsten zijn.

Eerdere rechtspraak

Recent oordeelde het hof van beroep te Gent (Gent, 15.05.2018) ook dat de inkomsten uit portretrecht verkregen door een voetballer (inwoner van Kroatië) in België belastbaar waren als beroepsinkomsten (in dat geval als baten) omdat "het tenslotte wegens de activiteit van de belastingplichtige als profvoetballer is, dat het portretrecht een waarde heeft". Er is ook negatieve rechtspraak ten aanzien van een bekende tafeltennisser wiens naam en afbeelding gebruikt werden door een Duitse producent van sport-artikelen (rb. Luik, 21.02.2005).

Commentaar

Minstens vanuit theoretisch oogpunt is het de vraag of de schijnbaar automatische gelijkstelling van inkomsten uit portretrecht met beroepsinkomsten wel correct is. Het is op zich immers niet betwist dat het portretrecht een persoonlijkheidsrecht is (al dan niet binnen de ruimere categorie van auteursrechten en naburige rechten (art. XI 174 WER)). A priori lijkt een kwalificatie als roerend inkomen dan ook correct, waarbij deze slechts aan de kant geschoven kan worden in geval van beroepsmatig gebruik op grond van artikel 37 WIB '92. Een kwalificatie als divers inkomen lijkt niet mogelijk in het kader van een concessie, mogelijk wel in geval van een cessie.

Bepaalde rechtspraak kent inderdaad een ruime interpretatie toe aan artikel 37 WIB 92. Royalty's worden dan geacht beroepsinkomsten te zijn als de intellectuele rechten die ertoe aanleiding geven ontwikkeld worden 'in het kader van' de beroepswerkzaamheid, m.a.w. er hun oorsprong in vinden (bv. Antwerpen, 12.10.2000; Fisc.Koer., 2000/505, i.v.m. de concessie van een octrooi).

Volgens de rechtsleer moet, in lijn met de voorbereidende werkzaamheden van artikel 37 WIB 92, dat artikel echter strikt geïnterpreteerd worden. Het artikel vormt een specifieke uitzondering op grond waarvan een roerend of onroerend inkomen in voorkomend geval een beroepsinkomen kan uitmaken. Recentere rechtspraak lijkt die visie te bevestigen: er moet nagegaan worden wat de beroepsactiviteit van de belastingplichtige is én of de roerende goederen (intellectuele eigendomsrechten) voor die beroepswerkzaamheden aangewend worden. Zo stelde het hof van beroep te Antwerpen dat de overdracht door een actrice van de naburige rechten op de door haar geleverde acteerpresetaties niet kwalificeerden als beroepsinkomsten, vermits de inkomsten voortvloeien uit de patrimoniale rechten op de acteerpresetaties en niet uit het gebruik ervan in het kader van haar beroepswerkzaamheid als actrice (Antwerpen, 05.05.2009). Verder wordt voor allerhande auteurs (software-ontwikkelaars, architecten, marketeers, ...) aangenomen dat zij in het kader van de overdracht van hun auteurs-rechten roerende inkomsten krijgen, waarbij de betrokkenen – weliswaar tot aan een grensbedrag – het vermoeden genieten inkomsten uit roerende goederen te krijgen.

Conclusie

Het hof lijkt in zijn eindoordeel vooral een probleem te hebben met het feit dat de 'portretrechten onlosmakelijk verbonden zijn' met de activiteiten als actrice, die via de licentieovereenkomst schijnbaar blijvend de touwtjes in handen hield. Toch kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat portretrecht en acteerpresetaties nogal snel over dezelfde kam geschoren werden. Waar het misschien correct is te stellen dat de waarde van de portretrechten mede beïnvloed wordt door de bekendheid als actrice, kan dit o.i. niet zonder meer gesteld worden voor de kwalificatie van het inkomen dat voortvloeit uit de concessie as such. De (nauwe) verwantschap met een beroepsactiviteit leidt immers niet automatisch tot een kwalificatie als beroepsinkomen. Concreet moet er o.i. nog steeds een onderscheid gemaakt worden tussen het portretrecht enerzijds en het eigenlijke werkinstrument van een acteur anderzijds, met name de geleverde prestatie in het kader van een optreden of film. Voor wie in de praktijk de fiscale behandeling van portretrechten moet beoordelen, geldt echter: safety first!

› Hoewel portretrechten roerend van aard zijn en het inkomen dat voortvloeit uit de cessie ervan o.i. niet automatisch aanzien kan worden als een inkomen voortkomende uit de beroepsactiviteiten van de betrokkene, is op fiscaal vlak voorzichtigheid geboden.

Gertjan Verachtert

Advocaat-vennoot Sansen International Tax Lawyers

Fiscaal Pro

n° 3 - 26 november 2020